№ 238. Środa 17. Października 1855. Rok Gazecie 45.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.
Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLAD.

MONARCHYA AUSTRYACKA.

Sprawy krajowe.

(Pismo Jego c. k. apost. Mości do Papieża. — Ordery papieskie ministrom. — Dekret ministerstwa oświecenia względem nowego regulaminu szkół.)

Wiedeń, 12. października. Jego c. k. apost. Mość przesłał J. Ś. papieżowi przy sposobności zawarcia konkordatu pismo własnoręczne, w którem jako pierwszy syn kościoła składa Ojcu świętemu swe życzenia. Z własnoręcznym odpisem Ojca świętego nadeszły i różne ordery dla członków komisyi: hrabia Buol otrzymał wielki krzyż orderu Piusa w brylantach, baron Bach wielki krzyż św. Jerzego i hrabia Thun wielki krzyż św. Sylwestra.

— Dekret ministerstwa spraw duchownych i oświecenia z 2. października 1855, obowiązujący całą monarchyę, którym się ogłaszają przepisy Najwyższego postanowienia z 25. września 1855, względem urządzenia wykładów nauk prawnych i umiejętności politycznych na wszystkich uniwersytetach i akademiach prawa w państwie austryackiem, i zaprowadzają niektóre wynikające z nich normy wykonania.

Jego c. k. apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem dd. Ischl 25. września b. r. rozporządzić, co następuje:

Dla nauk prawnych i umiejętności politycznych na uniwersytetach austryackich przysłużają następujące przepisy:

1. Nie mogą być ukończone w krótszym czasie, jak w ośmiu półroczach i zaczynają się półroczem zimowem. Rok szkolny zaczyna się z początkiem października i trwa po koniec lipca. Przerwa między dwoma półroczami ma trwać tyle, iżby każde półrocze trwało najmniej $4^1/_2$ miesiące, a przerwa ta wraz z dniami feryi, Wielkiego Tygodnia i świętami Wielkanocnemi, nie może przenosić 4 tygodnie.

2. Następujące przedmioty są niezbędne i woznaczonym poniżej porządku: *Rok I.* przez cały rok: Historya państwa i prawa niemieckiego. *Rok II.* w półroczu zimowem: zwyczajne niemieckie prawo prywatne, w letniem: filozofia prawa i oddzielnie w tym samym czasie encyklopedya umiejętności prawnych; nadto w obu półroczach lub w jednem z nich prawo kanoniczne. *Rok III.* całorocznie: Prawo cywilne austryackie, obok tego w półroczu zimowem: prawo karne austryackie; w półroczu letniem: procedura karna; w obu półroczach umiejętności polityczne. *Rok IV.* całorocznie: procedura cywilna austryacka tudzież postępowanie w sprawach niespornych; obok tego w półroczu zimowem: austryackie prawo handlowe i wekslowe i umiejętności polityczne; w letniem: statystyka austryacka. Trzy kolegia umiejętności politycznych obejmować mają to, co dotychczas pod tą nazwą bywa pojmowanem, jako to: ekonomia narodowa, umiejętność finansowa i nauka o tych przedmiotach administracyjnych, które nie liczą się ani do sądownictwa ani do administracyi finansów, a to ze szczególnym względem na stosunki, urządzenia i ustawy austryackie.

3. Prócz powyższych przedmiotów wykładane być mają na wydziałach prawnych i administracyjnych inne jeszcze części umiejętności prawnych i administracyjnych w stosownych godzinach, a mianowicie: *a)* prawo narodów i prawo związku niemieckiego; *b)* prawo górnicze; *c)* ustawodawstwo austryackie, administracyjne i finansowe; *d) practica* i *relatoria* z austryackiego prawa cywilnego i karnego; *e)* prawo lenne austryackie i prawa szczególne kraju koronnego albo jego historya; *f)* statystyka państw europejskich; *d)* medycyna sądowa; *h)* nauka obrachunków państwa. Docenci obu ostatnich przedmiotów mają mieć głos w kolegium profesorskim o ile tego wymagają względy na wykład i karność, wszelako co do reszty, choćby nawet byli profesorami, bez względu na swoją rangę i tytuł nie są członkami kolegium, jeźli nie będą doktorami O. prawa.

4. Uczniowie obowiązani są w ogóle słuchać w przepisanej kolei wykładów pod liczbą 2 wymienionych. Między równoczesnemi kolegiami filozofii prawa i encyklopedyi umiejętności prawnych w 2. półroczu 2go roku, zostawia się im wolny wybór. Uczęszczanie na prelekcye zwyczajnego niemieckiego prawa nie jest na teraz obowiązkowem, wszelako prelekcye te mają być usilnie zalecone uczniom jako przygotowanie do nauki prawa austryackiego. Prócz tego obowiązani są uczniowie słuchać na wydziele filozoficznym: *a)* w ciągu trzech pierwszych półroczy przynajmniej jedno kolegium o filozofii, a mianowicie o filozofii praktycznej; *b)* w 3ciem półroczu historyę Austryi; *c)* w ciągu ośmiu półroczy jeszcze jedno kolegium historyczne. W ogóle uczniowie nie powinni się ograniczać na kolegiach wyraźnie przepisanych, ale uczęszczać i na inne jakiegokolwiek wydziału i dowolnie wybrane, a to w takiej liczbie, aby w ogóle liczba godzin przez nich uczęszczanych wynosiła przez ciąg wszystkich półroczy prócz 4go i 8go najmniej po 20 godzin tygodniowo, a w półroczach czwartem i ósmem najmniej 12 godzin.

5. Wszyscy uczniowie mają razem w końcu czwartego półrocza lub po upływie jego złożyć egzamen z następujących przedmiotów: prawo rzymskie, prawo kanoniczne, historya państwa i prawa niemieckiego wraz z historyą austryacką. Kto tego egzaminu nie złoży z zaletą przed upływem piątego półrocza lub w ciągu onego, temu dalsze półrocza, na któreby był przed złożeniem egzaminu wpisany, nie zostaną policzone w cztero-letni prawny czas uniwersytecki.

6. Kto chce poświęcić się służbie rządowej na podstawie swoich nauk prawniczych i administracyjnych, nie składając doktoratu, winien oprócz tego pierwszego egzaminu złożyć drugi i trzeci, a to z następujących przedmiotów: egzamin drugi z cywilnego prawa austryackiego tudzież prawa handlowego i wekslowego, procedury cywilnej i postępowania w sprawach niespornych, następnie z austryackiego prawa karnego i procedury karnej. Trzeci egzamin składa się ze statystyki Austryi, ekonomii politycznej i umiejętności finansowych. Egzamin drugi można składać już w ciągu ostatnich sześciu tygodni ósmego półrocza, trzeci zaś po ukończeniu cztero-letniego kursu. Ze statystyki austryackiej nie będą żądane szczegóły takie, których umienie na pamięć niema trwałej wartości, i któreby dla egzaminu tylko musiały się pamiętać; natomiast najważniejsze fakta z historyi austryackiej potrzebne dla nauki historyi prawa i historyi państwa, tudzież ogólna znajomość organizmu politycznego i administracyjnego Austryi żądane być mają przy każdym z tych dwóch egzaminów, o ile się do tego nastręczy sposobność.

7. Młodzież pragnąca się poświęcić służbie rządowej bez regularnego słuchania nauk uniwersyteckich, wyjątkowo tylko może być przypuszczoną do egzaminów ogólnych *(Staatsprüfungen)*, a nigdy wcześniej jak po dwóch, a następnie po czterech latach po złożeniu egzaminu dojrzałości *(maturitatis)*, i wtedy tylko, jeźli będzie w stanie jakiekolwiek złożyć dowody, dozwalające przepuszczać, iż studya były odbyte z zaletą i pod właściwym kierunkiem. Kandydat winien przeto, wykazać się, jakich mógł używać i rzeczywiście używał środków literackich, i że przynajmniej przez trzy półrocza słuchał prelekcyi na uniwersytecie ze szczególną pilnością w głównych przedmiotach prawniczych w należytej kolei, albo że przynajmniej w głównych przedmiotach, do których się liczą prawo rzymskie, prawo niemieckie, prawo kanoniczne, prawo cywilne i karne austryackie i ekonomia polityczna, pobierał u jednego ze zwyczajnych profesorów tych przedmiotów z każdego z nich prywatne godziny, jakie mogą dawać profesorowie zwyczajni, lecz nie są do tego obowiązani. Dla takich kandydatów będzie ministeryum spraw duchownych i oświecenia od czasu do czasu wyznaczać umyślne komisye, przed któremi kandydaci składać mają tak pisemne jako i ustne egzamina publiczne z właściwych przedmiotów, a komisye te otrzymają stosowne instrukcye. Za takie egzamina przepisana jest taksa trzy razy tyle wynosząca, co taksa za egzamina rządowe zwyczajne, i przypada w podziele między komisarzy egzaminacyjnych.

8. Kto chce otrzymać doktorat prawa i administracyi państwa, ma po skończeniu cztero-letniego kursu odbyć trzy ściśle egzamina z następujących przedmiotów: *Rigorosum 1sze:* Prawo rzymskie, prawo niemieckie, prawo lennicze, prawo kanoniczne. *Rigorosum 2gie:* Prawo narodów, ekonomia polityczna, filozofia prawa — to jest, najznaczniejsze systemata filozofii prawa i historyczny ich rozwój. *Rigorosum 3cie*: Austryackie prawo cywilne i karne tudzież procedura. Na uniwersytecie w Peszcie ma być prócz tego przedmiotem rigorozów prawo prywatne węgierskie, a na uniwersytecie w Krakowie i Lwowie prawo prywatne polskie. Przy rygorozach mają na przyszłość egzaminować w ogóle tylko profesorowie zwyczajni,

a to każdy z przedmiotu swego nominalnego, i z każdego przedmiotu jeden tylko, a najwięcej dwóch na jednem posiedzeniu.

Dalsze przepisy tyczą się trzechletniego kursu w akademiach prawnych w Węgrzech, Siedmiogrodzie i Kroacyi. Powyższe zaś przepisy odnoszą się tylko do uniwersytetów w Wiédniu, Pradze, Krakowie, Lwowie, Peszcie, Gradcu i Innsbruku.

Hiszpania.

(Ambasador angielski spodziewany z powrotem. — Powody przystąpienia do związku sprzymierzonych. — Ścisłe przetrząsanie w Katalonii za Karlistami.)

Correspondencia autografa donosi, że lord Howden wstrzymany ciężką chorobą w Paryżu, nie może wrócić do Madrytu. Gdy jednak teraz ma się cokolwiek lepiej, spodziewa się, że w połowie tego miesiąca będzie mógł udać się w podróż z powrotem.

— W zarysie do ustawy, według której hiszpańska siła zbrojna składać się ma roku 1856 z 70.000 żołnierza, wspomniono także i o tem, że Hiszpania weźmie zapewne udział w oryentalnej wojnie: Powody wyraża w te słowa:

„Co do przyszłości (prędzej czy później), tedy należy się nad nią pilnie zastanowić. Wojna oryentalna prowadzi do coraz większego zawikłania stosunków europejskich, i poruszyć jeszcze może politykę i interesa Hiszpanii. Państwo to jest wprawdzie bardzo odległe od widowni boju olbrzymiego, lecz postęp cywilizacyi i wynalazki nowoczesne zbliżyły ku sobie granice krajów i odległość, a bezpośrednie i nieuniknione teraz zetknięcie się wszystkich narodów nie dozwala żadnemu krajowi trzymać się na uboczy i wyłączać się od reszty świata, jeźli się nie chce narazić na straty rozliczne.

Wojna oryentalna bez względu na to, czyby się ograniczyła na samym Krymie, czy stała się powszechną — obchodzi jednak Hiszpanię nowoczesną tak samo, jak niegdyś spory ościennych państw Nawary i Aragonii obchodziły dawne królestwo kastylijskie.

Zapobiegając więc wszelkim możliwym wypadkom, należy nam na rok przyszły mieć na stopie wojennej daleko silniejszą armię od tej, jaką teraz posiadamy, gdyż tym tylko sposobem możemy zająć godne stanowisko w obec państw kontynentalnych i odpowiedzieć potrzebom kraju ojczystego.“

— W projekcie rządu jest — pisze *Indep. Belge* z Madrytu, żądać u Kortezów 200 milionów realów kredytu, raz na potrzeby legii z 30.000 ludzi, traktatem przyrzeczonej w pomoc mocarstwom zachodnim, a potem na utrzymanie w pogotowiu rezerwy.

— Naczelny komendant wojsk w Katalonii pisze *Gironde* z d. 8. października nakazał w górach powszechną obławę na bandę Karlistów. Wszystkie zagrody chłopskie, pieczary i budynki parafialne będą przetrząsane. Obławy te mają się rozpocząć d. 30. września i trwać przez sześć dni. Jeźli bandy w ten sposób nie będą zupełnie wyniszczone, na tenczas zagrody chłopskie i parafialne będą pozamykane, a mieszkańcé ich wysłani do miejsc ufortyfikowanych i strzeżonych załogą milicyi miejskiej. Każdy opierający się temu rozporządzeniu będzie śmiercią karany. — Listy z Perpignan donoszą o przemyceniu 300 karabinów dla Karlistów hiszpańskich na Canfranc i o najeździe Marsala z nową bandą.

Anglia.

(Poczta londyńska: Towarzystwo reformy administracyjnej wydało okólnik. — Konfiskata bark rybackich z Scheveningen.)

Londyn, 11. października. Wydział stowarzyszenia reformy administracyjnej ogłosił okólnik, w którym przytacza rezultaty, jakie już osiągnęło stowarzyszenie. Do tego należy, jak mówi okólnik, zaprowadzenie egzaminów przy ubieganiu się o posadę w służbie publicznej równie jak na wstępie do szkoły artyleryi, tudzież reorganizacya departamentu wojny. Jestto, powiada okólnik, rzeczywisty ale jeszcze nie dostateczny postęp. Panującemu obecnie systemowi protekcyi trzeba zupełnie położyć koniec. Wszystkie posady administracyjne muszą być obsadzane w drodze konkursu a odpowiedzialność ministrów musi być zupełna. Do dopięcia tego celu potrzebne są meetingi i mądrość w wyborze reprezentantów. Okólnik podpisany jest przez Samuela Morley prezydenta i przez pana Travers podskarbiego stowarzyszenia. Mdły i rozwlekły styl tego dokumentu niewywrze zapewne żadnego wpływu na masę ludności.

— Barki rybackie z Scheveningen zatrzymane w Anglii za przemytnictwo, skonfiskowały władze angielskie i skazały ich załogę na ciężkie kary pieniężne; niektórzy rybacy muszą zapłacić po 100 funt. szterl. Holenderski wicekonzul w Lowestoff ujął się gorliwie za krajowcami swymi i spodziewa się wyjednać u rządu angielskiego zwrotu okrętów za wypłaceniem pewnej sumy.

Francya.

(Poczta paryska: Ogłoszenie w „Monitorze“ stanu Cesarzowej. — Rada w St. Cloud. — Dwa Sfinxy z Sebastopola. — Uczniowie do politechniki. — Wyrok w sprawie fałszywych wieści. — Potoczne.)

Paryż, 11. października. Główną nowiną dnia dzisiejszego jest ogłoszona w *Monitorze* wiadomość, że Jej Mość Cesarzowa jest przy nadziei. (Ob. nr. 236 G L. don. z ost. poczty). „Francya, pisze *Monitor,* przyjmie z radością i z wdzięcznością dla Opatrzności wiadomość o błogosławionym stanie Cesarzowej. Szczęśliwe to zdarzenie, które obiecuje Cesarzowi jedyną uciechę, jakiej brakowało do Jego szczęścia domowego, jest nową gwarancyą stałości naszych instytucyi. Każdy wznosić będzie modły do Nieba o utrzymanie zdrowia Cesarzowej i o spełnienie nadziei kraju.“ — Jej Mość Cesarzowa zwiedzała jeszcze wczoraj z Cesarzem wystawę sztuk pięknych. — Wczoraj odbyła się w St. Cloud rada ministeryalna pod przewodnictwem Cesarza. — *Monitor* donosi, że okręta „Chaptal“ i „Algerie“ przywożą do Francyi dwa Sfinxy granitowe i rzeźby znalezione w Sebastopolu. — Dziennik urzędowy donosi oprócz tego, że okręta linniowe „Charlemagne“ i „Jena“ tudzież fregaty „Urania“ i „Calypso“ dnia 9. i 10. b. m. z czarnego morza przybyły do Tulonu. — W tym roku przyjęto 170 uczniów do szkoły politechnicznej.

Łatwo pojąć, pisze jeden z korespondentów *Gazety kolońskiej,* że cała uwaga Paryża zwrócona jest na wyprawę do Odessy. Każdej chwili oczekują wiadomości o bombardowaniu tego miasta równie jak Oczakowa. Doniesienia korespondentów każą się spodziewać, że Rosyanie najdalej za miesiąc ustąpią z Krymu. — Rząd zakupuje dla armii znaczne zapasy zboża. — Za rozszerzenie fałszywej wiadomości o zmyślonym zamachu na życie Cesarza, skazała policya poprawcza niejakiego Bador tylko na karę pieniężną 16 franków; udowodnił bowiem obżałowany, że owej wiadomości nierozszerzał w złej myśli.

Niemce.

(Ambasador pruski z Paryża oczekiwany w Berlinie. — Pogłoska o hr. Benkendorf.)

Berlin, 5. października. Ambasador przy dworze francuskim hr. *Hatzfeld* przybędzie do Berlina. Radca legacyjny p. *Rosenberg* zastąpi go tymczasem w Paryżu.

— Wiadomość, że rosyjski pełnomocnik wojskowy w Berlinie, hrabia Benckendorff obejmie komendę w armii rosyjskiej jest według „*B. B. Z.*“ mylna. Hrabia Benckendorff powróci bowiem jeszcze w tym miesiącu do Berlina.

Dania.

(Najwyższy trybunał państwa w sprawie ministrów oskarzonych.)

Kopenhaga, 10. października. Sąd państwa odbył dzisiaj swe pierwsze posiedzenie. Oskarzyciel wniósł, ażeby dawniejszych ministrów ukarano za nadwerężenie ustawy kardynalnej jako zdrajców stanu. Na żądanie obrońcy odróczono posiedzenia po d. 10go listopada. — Sąd państwa odrzucił dzisiaj w sprawie oskarzenia przeciw ministrom wniosek obrońcy adwokata najwyższego sądu p. Salicath, ażeby wybranego ze strony landsthingu członka sądu Amtmanna Orlę Lehman'a wykluczona dla stronniczości. Przyszłe posiedzenie sądu odbędzie się 10. listopada.

Księstwa Naddunajskie.

(Kolej żelazna Serbska. — Haracz wypłacany. — Obchód Imienin Cesarza austryackiego.)

Belgrad, 5. października. Wczorajszą pocztą konstantynopolską nadeszło do rządu serbskiego wezwanie ze strony wysokiej Porty, by przedłożył także swoje projekta względem zamierzonej kolei żelaznej do Belgradu. Podług Hatiszeryfu z roku 1829 wolno Serbom zakładać w swym kraju własne gościńce i środki komunikacyjne, zaczem potrzeba też wysłuchać zdania rządu serbskiego pod względem zaprojektowanej kolei, a osobliwie, czy pozwoli obcemu towarzystwu kapitalistów objąć budowlę tej kolei. — Przynależny wysokiej Porcie haracz w kwocie 2,300.000 piastrów wypłacano zwykle kwartalnie, teraz zaś zapłacono go półrocznie z góry na prośbę Baszy, który zapewne potrzebował tych sum na przedsiębrane tu bez ustanku znaczne reparacye twierdzy. — Uroczystość imienin Jego Mości Cesarza Franciszka Józefa obchodził tutejszy jeneralny konzul austryacki iluminacyą, odśpiewaniem Te Deum i solenną ucztą.

Z teatru wojny.

Doniesienia z-nad czarnego morza.

(Ruchy i pozycye wojsk. — Korespondencya z Eupatoryi. — Dalszy ciąg raportu księcia Gorczakowa o obronie Sebastopola.)

Wiadomości z Krymu, nadchodzące na Konstantynopol i Tryest, sięgające po dzień 27. z. m. donoszą, że jenerał D'Allonville odciął swemi dragonami kordon kawaleryi rosyjskiej i zajął kilka pobliskich włości, które mu za punkt oparcia służyły. Wielkie zasoby zboża, które tam nagromadzone były, zniszczył ogniem sam nieprzyjaciel. Jenerał de Salles posunął trzy brygady swego korpusu z. Bajdaru; brygady te spotkały forpoczty rosyjskie; korpus jednak, do którego należały, nie czekał na atak i opuścił swe stanowisko. Wojska francuskie podstąpiły 15 kilometrów dalej od Bajdaru i zajęły włości Sawatka i Baga. Według innych miały także zająć ważny strategiczny punkt Tellju u ścieku rzek Bajdaru, Czerny i innych. Rosyanie zdają się pokładać ważność w tem stanowisku, gdyż ściągają tam znaczne siły zbrojne. Marszałek Pellissier uznał przeto za rzecz potrzebną wzmocnić korpus jenerała de Salles dywizyą d'Aurelles. Rosyanie pociągnęli od Tczulju i Ait-Todor aż do Kokkoz połączoną razem linię wojska.

Korespondent gazety *Times* donosi, że w Eupatoryi zastał Sir Edmund Lyons 31.000 dobrze uzbrojonych i należycie wymusztrowanych Turków, godnych w każdym względzie, by ich użyto w otwartym polu. Wzmocniwszy kilką dywizyami angielskiej i francuskiej kawaleryi, możnaby przedsięwziąć z Eupatoryi bardzo skuteczne działania, i dziwno, dlaczego tych Turków zostawiają bez zatrudnienia. Pułkownik M' Murdo ma teraz w pogotowiu dla transportowego korpusu 10.000 koni jucznych i mułów, a temi możnaby na 8 lub 10 dni uprowiantować znaczny korpus, któryby flota mogła z Kamieszy lub Eupatoryi w 48 lub 60 godzinach na którymkolwiek

punkcie zachodniego wybrzeża na ląd wysadzić. Flota chciałaby wykonać cios jeszcze przed nadejściem burzliwej pory roku. Podczas ostatniej swej żeglugi do Eupatoryi nie postrzegła z najwyższych szczytów masztowych na północnej stronie Almy najmniejszego śladu nieprzyjacielskiego wojska, ani namiotu, ani konwoju, tak, iż zdaje się, że Rosyanie nie bardzo używają gościńca z Perekopu, albo też, że konwoje ich, ażeby uniknąć latających kolumn sprzymierzonych, puszczają się z Perekopu manowcami w wschodnim kierunku. Być może, że większą część zasobów sprowadzają teraz gościńcem z Czongar, i jest wielkie podobieństwo, że między tą drogą i Perekopem założyli jeszcze trzeci gościniec publiczny. Kapitan Osborne puścił się niedawno w towarzystwie jednego tylko majtka w małem czółenku drogą z Genitszy na zgniłe morze i dotarł aż do mostu Czongar, gdzie się przekonał zupełnie, że Rosyanie wielką część swych zasobów sprowadzają tą drogą. Do samego Perekopu niepodobna się zbliżyć ze strony morza. Parowiec „Spitfire" nadaremnie starał się tam zbliżyć do lądu; Rosyanie zaś, ażeby mogli płynąć całkiem bezpiecznie, używają południowej drogi między jeziorami słonemi w Starwe i Krasuwe zamiast gościńca idącego między tem jeziorem i wybrzeżem morskiem.

— Opis biegu obrony Sebastopola od 17. sierpnia do 9. września 1855 roku. (Ob. Nr. 237 Gaz. Lwow.).

Strata wówczas była nadzwyczajna: od 24. do 27. sierpnia (od 5. do 8. września) wybyło z szeregów: 4 sztab-oficerów, 47 oberoficerów i 3917 niższych stopni *).

Nie zwalniając silnego ognia w ciągu nocy na 27. sierpnia (8. września), nieprzyjaciel wykonał o 8mej zrana z najbliższych swych podkopów przed bastyonem Korniłowa trzy explozye za pomocą min kamienie ciskających, co spowodowało, iż część brustweru i merlonów w wystającym kącie bastyonu jeszcze się bardziej poobalały.

Jednocześnie kolumny nieprzyjacielskie poczęły koncentrować się w 2giej paraleli, kierując się z bateryi angielskiej o 22 działach i z przykopów poza lunetą Kamczacką; wkrótce też wojska nieprzyjacielskie napełniły najbliższe od nas przykopy.

Cała nasza linia obronna była z powodu swej naturalnej pozycyi podzielona na dwie połów:

Na część miejską, leżącą na zachód od zatoki południowej, powierzoną dowództwu jenerał-lejtnanta Siemiakina, — i

Na część Korabelną, nad którą główne dowództwo powierzone zostało jenerał-lejtnantowi Chrulew.

Część miejska czyli prawa składała się z oddziałów 1go i 2go.
Część zaś lewa czyli Korabelna z oddziałów 3go, 4go i 5go.

Po odebraniu wiadomości o skoncentrowaniu się wojsk w przykopach przedowych nieprzyjacielskich przed wzgórzem Małachowa, skierowano ku 2giej linii obronnej na skutek rozporządzenia jenerał-lejtnanta Chrulewa, 9tą dywizyę piechoty, stanowiącą rezerwy bastyonu Korniłowa. Pułk Siewski zajął pozycyę za kurtyną między wzgórzem i cerkwią Białostocką, pułk Jelecki zajął linię na drugiej kurtynie obronnej za bateryą Gervais, a pułki strzelców tejże dywizyi z wyjątkiem części pułku strzelców Księcia Warszawskiego, która wykonywała w nocy roboty na bastyonie Korniłowa, pozostały w Słobódce.

27go sierpnia (8. września) o wpół do 12tej zrana nieprzyjaciel rzucił się z sap swoich jednocześnie i natarczywie na wyskakujące kąty bastyonu nr. 2gi i Korniłowa.

Zasypane rowy i obalone brustwery nie przedstawiały wielkich przeszkód dla nieprzyjaciela, który wskoczył na bastyon nr. 2gi, odparł bataliony pułku Ołoneckiego, i zagwoździwszy część dział, doszedł już był do bałki Uszakowa i 2giej linii obronnej, lecz wyparł go ztąd bagnetem za brustwer major Jaroszewicz z batalionem Białostockiego pułku.

Następnie jenerał-major Sabasziński pośpieszył na bastyon nr. 2gi z trzema pułkami 8mej dywizyi piechoty, stanowiącemi rezerwy 5go oddziału, i odparł jeden za drugim trzy nowe ataki nieprzyjaciela na tenże punkt skierowane. Parostatki nasze: „Włodzimierz", „Chersonez" i „Odessa" zbliżyły się do ujścia zatoki Kilenbałkskiej, i przez cały czas raziły wraz z bateryami części północnej kolumny do szturmu idące.

Po odebraniu pierwszej o szturmie wiadomości jenerał-lejtnant Chrulew wysłał Schlüsselburski pułk strzelców na pomoc 2mu bastyonowi, lecz ponieważ nieprzyjaciel został już w tym punkcie przez jenerała Sabaszińskiego odparty, pułk ten zajął pozycyę na drugiej linii obronnej między wzgórzem Małachowa i 2gim bastyonem, i w tym punkcie podpułkownik Maler z 3cim batalionem dowodzonego przezeń pułku zdołał odeprzeć Francuzów, którzy byli już zagwoździli dwa skrajne działa.

Nieprzyjaciel wdarł się także przez rogatkę koło bateryi o 12stu działach i odparł pułk Muromski, lecz następnie sam został odparty bagnetem przez pułk Siewski.

Wyskakujący kąt bastyonu Korniłowa atakowała ogromna masa wojsk z 5ciu dywizyi francuskich złożona i wynosząca około 30.000 ludzi. Kolumna przodowa wdarła się do bastyonu koło lewego węgla i odparła pułk Pragski. Dowódzca tego pułku pułkownik Freund poszedł z kilku rotami na bagnety i odparł Francuzów, lecz sam został raniony, a nadciągające kolumny nieprzyjacielskie odparły znowu masą swą pułki stojące na wzgórzu, którego szczyt zajęły. Jenerał-lejtnant Chrulew posunął się z Ładogskim pułkiem strzelców do szyi bastyonu Korniłowa, lecz w tymże samym czasie został raniony. Objął po nim dowództwo jenerał-major Łysenko, który odniósł ciężką ranę, a następnie jenerał-major Juferow, który poległ; potem raniony został ciężko jenerał-lejtnant Martinau, który objął nad wojskami dowództwo.

Dowódzcy pułków i batalionów, oraz oficerowie po większej części polegli lub rany odnieśli; wojska nasze trzymały się uporczywie koło najbliższych od baszty składów prochu i koło bateryi, która ostrzeliwała bastyon nr. 3ci, lecz nakoniec około 2giej z południa musiały ustąpić w obec liczebnej wyższości mas nieprzyjacielskich, które przybywały nieustannie na wzgórze, i odeszły za szyję bastyonu Korniłowa. Walka na tej przestrzeni, gdzie strony walczące przedzielone były rowem głębokim i wałem szyi toczyła się długo z uporem i zawziętością; liczne kolumny nieprzyjacielskie usiłowały nie jednokrotnie odeprzeć nasze wojska, lecz za każdym razem same odpędzane bywały bagnetem.

Jednocześnie z atakiem na bastyon nr. 2gi i Korniłowa nieprzyjaciel poszedł także do szturmu bateryi Gervais i odparł stojący tam pułk strzelców Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Księcia Michała Mikołajewicza; pułk ten odszedł do bateryi o 4ch działach ostrzeliwającej bastyon nr. 3ci.

Dla wsparcia bateryi Gervais posłano tam z rozkazu jenerała Chrulew Kostromski pułk strzelców, który uszykował się za linią obronną poza bateryą atakowaną.

Nieprzyjaciel zająwszy zasypany rów bateryi Gervais strzelał przez ambrazury nie posuwając się naprzód.

O 12tej z południa Anglicy wsparci przez liczne rezerwy atakowali w szyku rozprószonym wyskakujący kąt bastyonu nr. 3ci. Pułk Włodzimierski z początku odparty, lecz wsparty wczas przez roty pułków Kamczackiego i Jakuckiego atakował nieprzyjaciela bagnetem i odparł tych Anglików, którzy byli już na brustwerze, i podpalali faszyny na zewnątrz ambrazur. Jenerał-lejtnant Pawłow spodziewając się nowego ataku nieprzyjaciela na bastyon nr. 3ci, wsparł jego załogę pułkiem Selengińskim, który stał w odwodzie.

Nieprzyjaciel wznowił atak na wyskakujący kąt bastyonu, lecz został znowu odparty przez pułk Selengiński, zostający pod dowództwem pułkownika Mezencowa, który poległ w czasie tego ataku.

Trzeci atak nieprzyjaciela odparty został z takiemże co i dwa pierwsze powodzeniem. Część wojska nieprzyjacielskiego zasiadła w rowie, zkąd dawała silnego ognia karabinowego; 48 ochotników z pułku Włodzimierskiego pod dowództwem Praporszczyka Dubrowina zeszło do rowu i wyparło ztamtąd Anglików.

Podczas odparcia ataku na bastyon nr. 3ci nieprzyjaciel atakował bateryę Budiszczewa i Janowskiego, pułki piechoty Suzdalski i Jakucki i drużyna nr. 47my w niwecz obróciły atak i odparły nieprzyjaciela, który zrzekł się nowych na te punkta usiłowań.

Jednocześnie z atakiem skierowanym na wyskakujący kąt bastyonu nr. 3ci atakowane także były bateryе szturmowe, lecz nieprzyjaciel spotkany będąc celnym ogniem nie poważył się zejść do rowu, a poprzestał na silnym ogniu karabinowym, który przyczynił wielkie straty w połączonym batalionie pułków Wołyńskiego i Mińskiego.

Trzykroć wznowiony atak na ten punkt odparty został.

Na skutek rozporządzenia jenerał-lejtnanta Pawłowa po odparciu szturmu na 3ci oddział, ogień bateryi bastyonu nr. 3ci skierowany został na wzgórze Małachowa.

Co do prawej połowy linii obronnej nieprzyjaciel kierował na nią z początku tylko silną kanonadę.

(Ciąg dalszy nastąpi).

*) Nie licząc w to obsługi artyleryjskiej.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Gazetta di Bologna z dnia 29. września ogłasza kilka wyroków sądu wojennego za rozbój, pięciu zbrodniarzy skazanych na śmierć już stracono. Dziennik *Piemonte* donosi z Genuy pod dniem 7. października: Wczoraj odpłynęły pierwsze okręta z nowym kontyngensem przeznaczonym do Krymu. Te posiłki liczą w ogóle około 2500 ludzi częścią z pułków liniowych, częścią z batalionów strzelców. Z oficerów odpłynęli: jeden major, sześciu kapitanów i kilku niższych oficerów. Dziennik *Stampa* donosi także z Genuy z dnia 8. b. m.: Wczoraj przed południem odbył się w tutejszym teatrze meetyng dla naradzenia się nad reformą podatków. Eugen Bianchi, redaktor dziennika *Movimento*, prezydował. Posiedzenie odbyło się spokojnie.

Madryt, 12. października. Na dzisiejszem posiedzeniu przyjęły Kortezy ustawę oznaczającą stan czynny armii na 70.000. — Potwierdziły także Kortezy mianowanie jenerała San-Miguel dowódzcą hallebardyerów gwardyi.

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe w obwodzie Kołomyjskim.)

Kołomyja, 2. paźdz. Według doniesień handlowych sprzedawano od 15go do 30go września na targach w Kołomyi, Śniatynie i Kutach: w przecięciu korzec pszenicy po 12r.—10r.56k.—12r 4k.; żyta 7r.12k.—6r.54k.—7r.34k.; jęczmienia 5r.24k.—5r.28k.—5r.12k.; owsa 2r.51k.—3r.6k.—3r.50k.; hreczki 6r.24k.—0- 0; kukurudzy 7r.12k.—6r.24k.—8r.; kartofli 4r.—0—2r.40k. Cetnar siana po

56k.—1r.16k.—2r.24k.; wełny w Kutach 42r. Sąg drzewa twardego płacono 8r.24k.—16r.—7r.30k., miękkiego 6r.—0—5r.30k. Funt mięsa wołowego kosztował $4^{4}/_{5}$k.—$4^{2}/_{5}$k.—$4^{2}/_{5}$k. i garnie okowity 2r.24k.—2r.—2r. m. k.

Kurs lwowski.

Dnia 16. października.		gotówką zł r	gotówką kr.	towarem złr.	towarem kr.
Dukat holenderski	mon. konw.	5	16	5	19
Dukat cesarski	„ „	5	19	5	22
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	9	5	9	8
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	44	1	45
Talar pruski	„ „	1	40	1	42
Polski kurant i pięciozłotówka . .	„ „	1	15	1	16
Galicyj. listy zastawne za 100 zr.	bez kuponów	91	10	91	40
Galicyjskie Obligacye indem. . .	bez kuponów	67	—	67	40
5% Pożyczka narodowa . . .	bez kuponów	78	—	79	—

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 16. października 1855.		złr.	kr.
Instytut kupił prócz kuponów 100 po	m. k.	—	—
„ przedał „ „ 100 po	„ „	91	30
„ dawał „ „ za 100	„ „	91	—
„ żądał „ „ za 100	„ „	—	—

Wiedeński kurs papierów.

Dnia 12 października.				w przecięciu
Obligacye długu państwa . . .	5%	za sto	$74^{5}/_{8}$ $^{1}/_{2}$ $^{3}/_{8}$	$74^{1}/_{2}$
detto pożyczki narod. . .	5%	„	$78^{5}/_{8}$ $^{7}/_{16}$ $^{1}/_{2}$	$78^{7}/_{16}$
detto z r. 1851 serya B. . .	5%	„	—	—
detto z r. 1853 z wypłatą .	5%	„	—	—
Obligacye długu państwa	$4^{1}/_{2}$%	„	—	—
detto detto	4%	„	—	—
detto z r. 1850 z wypłatą .	4%	„	—	—
detto detto detto .	3%	„	—	—
detto detto	$2^{1}/_{2}$%	„	—	—
Pożyczka z losami z r. 1834 . .		„	—	—
detto detto z r. 1839 . .		„	—	—
detto detto z r. 1854 .		„	—	—
Obl. wied. miejskiego banku	$2^{1}/_{2}$%		—	—
Obl. lomb. wen. pożyczki z r. 1850 . .	5%		—	—
Obl. indemn. Niż. Austr.	5%		—	—
detto krajów koron.	5%		$66^{1}/_{4}$ $^{1}/_{2}$ $^{3}/_{4}$	$66^{1}/_{2}$
Akcye bankowe			1050 1052	1052
Akcye n. a. Tow. eskp. na 500 złr. . .			—	—
Akcye kolei żel. Ces. Ferdynanda na 1000 złr.			$2017^{1}/_{2}$ $2027^{1}/_{2}$	$2022^{1}/_{2}$
Akcye kolei żel. Glognickiej na 500 złr.			—	—
Akcye kolei żel. Edynburskiej na 200 złr. . . .			—	—
Akcye kolei Budzińsko-Lincko-Gmundzkiej na 250 złr.			—	—
Akcye Dunajskiej żeglugi parowej na 500 złr. . . .			530 531	530
Akcye austr. Lloyda w Tryeście na 500 złr.			—	—
Galicyjski listy zastawne po 4% na 100 złr.			—	—
Renty Como			$13^{11}/_{16}$	$13^{11}/_{16}$

Wiedeński kurs wekslów.

Dnia 12. października.		w przecięciu
Amsterdam za 100 holl. złotych	—	— 2 m.
Augsburg za 100 złr. kur.	$113^{5}/_{8}$ $^{1}/_{2}$ $^{1}/_{4}$ $^{1}/_{2}$	$113^{1}/_{2}$ uso.
Frankfurt n. M. za 120 fl. na stopę $24^{1}/_{2}$ fl.	$112^{1}/_{2}$ $^{1}/_{4}$	$112^{1}/_{2}$ 3 m.
Genua za 300 lire nowe Piemont.	—	— 2 m.
Hamburg za 100 Mark. Bank.	$82^{1}/_{2}$ $^{1}/_{4}$	$82^{3}/_{8}$ 2 m.
Lipsk za 100 talarów	—	— 2 m.
Liwurna za 300 lire toskań.	—	— 2 m.
Londyn za 1 funt sztrl.	11 11—2 11	11— 3 m.
Lyon za 300 franków	—	— 2 m.
Medyolan za 300 lire austr.	$111^{5}/_{8}$ $^{1}/_{2}$ $^{1}/_{4}$ $^{1}/_{2}$	$111^{1}/_{2}$ 2 m.
Marsylia za 300 franków	$131^{3}/_{4}$	$131^{3}/_{4}$ 2 m.
Paryż za 300 franków	$131^{3}/_{4}$	$131^{3}/_{4}$ 2 m.
Bukareszt za 1 złoty Para	243 242	243 31 T. S.
Konstantynopol za 1 złoty Para	—	— T. S.
Cesarskie dukaty	18 $17^{7}/_{8}$	18 Agio.
Dukaty al marco	— . . . . —	Agio.

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 13. października o pierwszej godzinie po południu.

Amsterdam $93^{1}/_{2}$ l. — Augsburg $113^{1}/_{4}$ l. — Frankfurt 112 l. — Hamburg $82^{1}/_{8}$ l. — Liwurna $111^{1}/_{4}$ l. — Londyn 11. - l. Medyolan $111^{1}/_{2}$ l. — Paryż $131^{1}/_{2}$ l.

Obligacye długu państwa 5% $74^{7}/_{16}$—$74^{1}/_{2}$. Detto S. B. 5% 85 — 86. Detto pożyczki narod. 5% $79^{1}/_{8}$—$79^{1}/_{4}$. Detto $4^{1}/_{2}$% 65 — $65^{1}/_{4}$ Detto 4% $59^{1}/_{2}$ — 60. Detto z r. 1850 z wypłata 4% - — —. Detto z r. 1852 4% — — —. Detto Glognickie 5% $91^{5}/_{8}$—$91^{3}/_{4}$. Detto z r. 1854 5% — — —. Detto 3% 45 — $45^{1}/_{4}$. Detto $2^{1}/_{2}$% $36^{1}/_{2}$ — $36^{3}/_{4}$. Detto 1% $14^{1}/_{4}$ — $14^{1}/_{2}$. Obl. indemn. Niż. Austr. 5% $75^{1}/_{2}$—76. Detto krajów kor. 5% $67^{3}/_{4}$—72. Pożyczka z r. 1834 228 — 229. Detto z r. 1839 $119^{1}/_{4}$—$119^{3}/_{4}$. Detto z 1854 $97^{1}/_{8}$—$97^{1}/_{4}$. Oblig. bank. $2^{1}/_{2}$% 53 — 54. Obl. lom. wen. pożyc. r. 1850 5% 91 — 93. Akc. bank. z ujmą 1050—1052. Detto bez ujmy — — —. Akcye bankowe now. wydania — — —. Akcye banku eskomp. 86 — $86^{1}/_{2}$. Detto kolei żel. półn. Ces. Ferdynanda $204^{3}/_{8}$—$204^{1}/_{2}$. Wiéd.-Rabskie — — —. Detto Budzyńsko-Lincko-Gmundzkiej 210 — 212. Detto Tyrnawskiej 1. wydania 18 — 20. Detto 2. wydania 25 — 30. Detto Edynburgsko-Neusztadzkiej $90^{3}/_{4}$ — 91. Detto żeglugi parowej 532 — 534. Detto 11. wydania —. Detto 13. wydania 516 — 518 Prior. obl. Lloydy (w srebrze) 5% 90 — 91. Północn. kolei 5% $82^{1}/_{2}$—$82^{3}/_{4}$. Glognickie 5% 72—73. Obligacye Dun. żeglugi par. 5% 80—81. Detto Lloyda 415 — 420. Detto młyna parowego wiedeń. 95 — 96. Renty Como $13^{5}/_{8}$—$13^{7}/_{8}$. Esterhazego losy na 40 złr. $71^{1}/_{2}$—$71^{3}/_{4}$. Windisehgrätza losy $25^{1}/_{4}$—$25^{1}/_{2}$ Waldsteina losy $24^{1}/_{4}$—$24^{1}/_{2}$. Keglevicha losy 10 — $10^{1}/_{4}$. Cesarskich ważnych dukatów Agio $17^{1}/_{2}$—$17^{3}/_{4}$

(Kurs pieniężny na giełdzie wiéd. d. 13. paźdz. o pół do 2. po południu.)

Ces. dukatów stęplowanych agio $17^{5}/_{8}$. Ces. dukatów obrączkowych agio $17^{1}/_{8}$. Ros. imperyały 9.4. Srebra agio 13 gotówką.

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 16. października.

Obligacye długu państwa 5% $74^{1}/_{2}$; $4^{1}/_{2}$% 65; 4% —; 4% z r. 1850 — 3% —; $2^{1}/_{2}$% — Losowane obligacye 5% —; Losy z r. 1834 za 1000 złr. 230; z. r. 1839 — Wiéd. miejsko bank. —. Węgiers. obl. kamery nadw. —; Akcye bank. 1063. Akcye kolei półn 2035. Glognickiej kolei żelaznej. —. Odenburgskie —. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parowej —. Lloyd —. Galic. l. z. w Wiédniu —. Akcye niż.-austr. Towarzystwa eskomptowego a 500 złr. — złr.

Amsterdam l. 2. m. — Augsburg $113^{1}/_{4}$ l. 3. m. Genua — l. 2. m. Frankfurt 112. l. 2. m. Hamburg $81^{7}/_{8}$ l. 2. m. Liwurno —. l. 2. m. Londyn 11. l. m. Medyolan $111^{1}/_{4}$. Marsylia 131. Paryż $131^{1}/_{8}$. Bukareszt $242^{1}/_{2}$. Konstantynopol —. Smyrna —; Agio duk. ces. $17^{1}/_{2}$. Pożyczka z roku 1851 5% lit. A.—. lit. B. —. Lomb. —; 5% niż. austr. obl. indemn —; innych krajów koron. $69^{1}/_{2}$; renty Como —; Pożyczka z roku 1854 97. Pożyczka narodowa $78^{3}/_{8}$. C. k. austr. akcye skarb. kolei żelaz. po 500 fr. $350^{1}/_{2}$ fr.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 16. października.

Hr. Stadnicki Bronisław, z Olszanicy. — PP. Danek Wincenty, urzędnik, z Przemyśla. — Kozłowski Anastaz., z Malawy. — Balzer Franciszek, przełożony powiat., z Chodorowa. — Czajkowski Jan, z Kamionki. — Łączyński Hipolit, z Liska. — Malczewski Juliusz, z Krakowa. — Gostyński Adam, z Olszanicy — Niezabitowski Napoleon, z Nakla.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 16. października.

Hr. Starzyński Józef, do Magielnicy. — Baron Hagen-Schwerin Gustaw, szambelan, do Wiédnia. — PP. Wojczyński Alfred, do Tuligłów. — Gottlieb Feliks, do Dołhomościsk.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 15. października.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god. zrana	324.24	+ 8.4°	82.7	połud.-zach. m.	pochmurno
2 god. pop.	323.75	+ 14.0°	67.8	„ „	„
10 god. wie.	323.53	+ 12.6°	70.7	„ „	„

KRONIKA.

Pożądaną u nas od dawna szkołę Tańców, na wzór jak są zaprowadzone po wielkich stolicach, powita Lwów w nowo-otwierającym się Zakładzie P. *Kornela Kaweckiego*, któremu Rząd Miasta Lwowa w uznaniu zaszczytnych świadectw i dowiedzionych w kraju i za granicą zdolności, dozwolił i w naszej stolicy otworzyć Szkołę, na jakiej nam potąd zbywało — a która tyle do zupełnego wykształcenia Młodzieży nie tylko się przyczynia, ale jest nawet potrzebną. Pan Kawecki, przejęty wielkością i pięknością sztuki Tańcu, tyle nadobnej co wdzięcznej, nie poprzestawał na zaletach, z jakich go publiczne pisma przy pierwszem swojem wystąpieniu sławiły, lecz szukał i nabywał wyższej doskonałości w swym zawodzie po wielkich zakładach zagranicznych, i nabyte owoce swej pracy w Warszawie, w Wiédniu i w innych stolicach postanowił poświęcić ziemi ojczystej, i tu otwierając szkołę Tańcu, udzielać naszej młodzieży tej nauki, która w świecie towarzyskim tyle wziętości jedna co przyjemności sprawia. Nie omieszkamy donieść, kiedy szkoła w zupełności stanowczo zostanie otwartą; uprzedzamy publiczność tem, że do ozdób, które posiada, przybywa jeszcze jedna Miastu naszemu.

Profesor *Hermann*, którego kilkakrotne na scenie naszej popisy w dziedzinie takzwanej magii indyjskiej między publicznością Lwowską powszechne wzniecił podziwienie, daje dziś w teatrze polskim ostatnie nadzwyczajne przedstawienie, i wdzięczny za przyjęcie, jakiego doznał w stolicy naszej, poświęca cały dochód tego przedstawienia na cele dobroczynne, mianowicie połowę dochodu na wsparcie ubogich wdów i sierót zmarłych na cholerę z gminy chrześciańskiej, a połowę na wdowy i sieroty po zmarłych na cholerę z tutejszej gminy izraelickiej, tudzież na izraelicki dom sierót i zakład ochrony.

Niewątpimy, że publiczność, co dla samej ciekawości przypatrzenia się dziwom pana Hermana tak licznie uczęszczała na jego popisy, tem liczniej się zbierze na to przedstawienie ostatnie, zwłaszcza iż tu oprócz ciekawości, wzywa cel poważny, cel dobroczynny, sposobność niesienia ulgi nieszczęściu i strapieniu, od czego się nigdy nieuchylał mieszkaniec Lwowa, owszem wdzięczność zachowa panu Hermanowi, iż mu nastręcza taką sposobność.

Przy dzisiejszej Gazecie Nr. 42. Rozmaitości.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni*.

Z c. k. galic. drukarni rządowej.